

[Download PDF](#)

Sprogbrugen i det danske mindretal

Hvor dansk skal man være som medlem af det danske mindretal i Sydslesvig? Og hvor godt dansk skal man tale? Debatten omkring disse to overordnede spørgsmål er i mange år blevet ført i Sydslesvig selv, men også i Danmark.

Opgaverne forneden, der er centreret omkring disse spørgsmål, inddrager udsagn fra undervisningsfilmen 'Dansk i Tyskland. Det danske mindretal', men tager også udgangspunkt i en artikel af Martin Henriksen (folketingsmedlem for Dansk Folkeparti 2005–2019 og partiets værdi- og Sydslesvigs-ordfører), synspunkter fra sprogforsker Karen Margrethe Pedersen og andre stemmer i debatten.

Tekster til opgaverne

Critique, 'Martin Henriksen: Danskhed forpligter' (<http://aarsskriftet-critique.dk/2019/05/danskhed-martin-henriksen-sydslesvig/>)

Berlingske, 'Sydslesvigsk: Et nyt dansk sprog' (<https://www.berlingske.dk/samfund/sydslesvigsk-et-nyt-dansk-sprog>)

Politiken, 'Mindretal: Hvorfor støtter vi 50.000 dansker i ikke at integrere sig når nu alle andre i Danmark skal gøre det?' (<https://politiken.dk/kultur/art5813138/Hvorfor-st%C3%B8tter-vi-50.000-danskere-i-ikke-at-integrere-sig-n%C3%A5r-nu-alle-andre-i-Danmark-skal-g%C3%B8re-det>)

Magasinet Grænsen, 'Danmarks soft power: Det danske mindretal i Sydslesvig' (<https://graenseforeningen.dk/magasinet-graensen-nr-4-august-2018/danmarks-soft-power-det-danske-mindretal-i-sydslesvig>)

Opgaverne

Undersøg hvilke variationer, der er til stede i undervisningsfilmen 'Dansk i Tyskland. Det danske mindretal' mht. de unges brug af hhv. dansk og tysk. Hvor og med hvem taler de dansk? Hvor og med hvem taler de tysk? Bemærk de meget store forskelle.

Læs artiklen fra *Politiken* 'Martin Henriksen: Danskheden forpligter', 9.maj 2019 (<http://aarsskriftet-critique.dk/2019/05/danskhed-martin-henriksen-sydslesvig/>)

Hvilke hovedsynspunkter rummer teksten – først og fremmest i forhold til sprog og nationalfølelse? Hvordan ser Martin Henriksen på begrebet danskhed?

Hvordan ser Martin Henriksen på det globale og det multikulturelle, ikke mindst i sammenhæng med forhold vedrørende det danske mindretal i Sydslesvig? På hvilken måde kobles forhold der vedrører det danske mindretal, sammen med forhold, der vedrører Danmark i øvrigt?

Analyser tekstens sproglige udtryk. Find nøgleord og undersøg, hvilken sproglig stil der er anvendt. Lav semantiske skemaer og overvej, hvad de fortæller om tekstens grundholdninger.

Sæt teksten i sammenhæng med de problematikker, der berøres i følgende artikel i *Politiken* (1.2 2017) 'Mindretal: Hvorfor støtter vi 50.000 danskere i ikke at integrere sig, når nu alle andre i Danmark skal gøre det?' (<https://politiken.dk/kultur/art5813138/Hvorfor-st%C3%B8tter-vi-50.000-danskere-i-ikke-at-integrere-sig-n%C3%A5r-nu-alle-andre-i-Danmark-skal-g%C3%B8re-det>)

Undersøg sprogdebatten nærmere ved at søge artikler om emnet i Flensborg Avis (især i perioden oktober-november 2016). Hvorfor er sprogdebatten så afgørende for det danske mindretal?

Inddrag undervisningsfilmen 'Dansk i Tyskland. Det danske mindretal', der fra ca. 5.43–9.32 tematiserer sprogdebatten. Hvilke holdninger kommer til udtryk både blandt de unge og i samtalen med Elke Putzer (medlem af Sydslesvigsk Vælgerforening). Hvilken udvikling beskriver Elke Putzer (7.55–9.32) – f.eks. i forhold til sproget i skolen?

Tidligere i undervisningsfilmen 'Dansk i Tyskland. Det danske mindretal' siger Mads Lausten (SDUs Internationale Udvalg, Nordisk Udvalg) følgende: "Vi er brobyggere mellem Danmark og Tyskland, idet vi taler dansk OG tysk. Mindretallet er tegn på, at pluralistiske samfund er mulige, at et mangfoldigt samfund er muligt." (minut 00.36–00.50). I filmen ender han med at konkludere følgende: Det her er mit hjem, fordi det er en blanding af kultur. I grunden tror jeg, at det er en kæmpe fordel at vokse op med to sprog. Det er ikke noget, jeg VIL vælge imellem, og det er heller ikke noget, jeg SKAL vælge. Det er en udfordring at retfærdiggøre det" (minut 10.20–10.38). Overvej, om der er en generations-problematik knyttet til sprogdebatten?

Inddrag desuden artiklen fra magasinet *Grænsen*. (indsat forneden) Her kommenterer rektor Jørgen Kühl sprogforholdene i det danske mindretal set

fra et uddannelsessynspunkt. Selv er han rektor for et af mindretallets gymnasier, A.P. Møller Skolen i Slesvig.

Overvej, hvilken rolle brugen af sydslesvigsk spiller i sprogdebatten. Inddrag Mads Laustens overvejelser om sydslesvigsk: "Vi taler dansk og tysk. Det er et blandet sprog, vi kalder sydslesvigsk. Det vil sige, at det kan godt være, at det starter på dansk og slutter på tysk. Sydslesvigsk-dansk det er IKKE rigsdansk, det kan jeg love dig, men det skal det heller ikke være. Vi bliver kritiseret for det, men kigger vi så 50 km over grænsen, så taler de sønderjysk, og det er heller ikke rigsdansk. Det er absurd at man kræver at alle skal tale rigsdansk" (3.00–3.38).

Inddrag desuden artiklen fra *Berlingske* 'Sydslesvigsk – et nyt dansk sprog', der rummer konklusioner fra sprogforskeren Karen Margrethe Pedersens disputats om det danske sprogs status i Sydslesvig (<https://www.berlingske.dk/samfund/sydslesvigsk-et-nyt-dansk-sprog>) Sæt Karens Margrethe Pedersens pointer op overfor Martin Henriksens synspunkter.

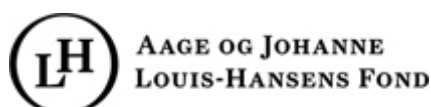
Forhold jer til forholdet mellem sprog og nationalidentitet. Inddrag overvejelser fra de unge i undervisningsfilmen 'Dansk i Tyskland. Det danske mindretal' og sæt deres forskellige synspunkter overfor Karen Margrethe Pedersens udsagn: "Sprog og national identitet hænger ikke nødvendigvis sammen. Derimod hænger individet og sproget sammen".

Overvej på baggrund af materialet i sin helhed hvilke grundlæggende problemstillinger sprogdebatten drejer sig om? Hvilke holdninger står overfor hinanden, og hvilke forhold i Sydslesvig har betydning for det danske mindretals forhold til det danske sprog?

Vi vil gerne rette en stor tak til begge fonde, Undervisningsministeriet og Dansk Centralbibliotek for Sydslesvig for deres støtte.

BREBØLFONDEN

Hjemmesiden er optimeret til nyeste version af følgende browsere: Chrome, Firefox, Safari og Edge.